

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Merily Rool
Forales OÜ
merily@forales.ee

Teie 12.03.2024 nr

Meie 10.04.2024 nr 2.2-9/24/679-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspeksioon sai Teie pöördumise, milles kirjutate:

Soovin uurida raamatupidamise valdkonna kohta täpsemalt. Nimelt olukorras, kus raamatupidaja ja kliendi vaheline lepinguline suhe lõpeb ning raamatupidaja soovib anda kliendile üle nii andmed kui ka ligipääsud raamatupidamistarkvaras olevale informatsioonile, kuid klient ei võta neid andmeid vastu, siis millised kohustused on raamatupidamisettevõtte sellisel juhul? Jah, lepingus saab näha ette kohustuse kõik andmed vastu võtta, kuid kui reaalsuses seda ei tehta, siis mis alusel on raamatupidajal kohustus või vastupidi, ei ole kohustust, andmeid hoiustada? Millal tekib raamatupidajal õigus andmed kustutada? Raamatupidamiseseaduse kohaselt on juhatuse vastutus andmeid vallata, kuid näib liigselt jõuline andmed kohe kustutada, kui neid vastu ei võeta. Samas on see konkreetne rahaline kulu, kui andmeid säilitada, mistõttu tekib õigustatult küsimus, mis sammud on vajalik teha enne, kui tohib andmed kustutada? Vajadusel saan selgitada näiteks telefoni teel olukorda lähemalt.

Selgitame, et Andmekaitse Inspeksioon teostab järelevalvet isikuandmete kaitse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 2016/679 sätestatud nõuete ning muudes seadustes isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõuete täitmise üle (IKS § 56 lg 1). Tuleb arvestada, et isikuandmed on ainult füüsilisel isikul – juriidilisel isikul puudub eraelu ning seega ka isikuandmed seetõttu ei kohaldu ka andmekaitsereeglid. Raamatupidamisdokumentide säilitamisega seonduvat reguleerib eelkõige raamatupidamise seadus ning juhatuse vastutust raamatupidamise korraldamise eest reguleerib äriseadustik.

Teadmata kõiki asjaolusid ning pöördumisest tulenevalt ei ole arusaadav, kas töödeldakse lisaks juriidiliste isiku andmetele ka füüsilise isiku isikuandmeid, siis soovitame vaadata läbi, milline on raamatupidaja ning kliendi vaheline leping (kus muuhulgas on paika pandud osapoolte vastutused lähtudes asjakohastest seadustest) ning järgida seda.

Saame lisaks selgitada, et füüsiliste isikute isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 5 lg 1 p a sätestab, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev; samuti tohib isikuandmeid koguda üksnes kindlaksmääratud õiguspärastel eesmärkidel (art 5 lg 1 p b) ning koguda tuleb eesmärgi seisukohalt võimalikult vähe andmeid (art 5 lg 1 p c). Seda, millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil andmetöötlust läbi viiakse, peab IKÜM art 5 lg 2 kohaselt selgitama ja tõendama andmetöötleja ise. Kui õiguslik alus puudub, siis andmeid töödelda ei tohi.

Vastutav töötleja peab isikuandmete töötlemisel järgima IKÜM artiklis 5 lõikes 1 sätestatud

põhimõtteid, vastutama nende põhimõtete täitmise eest ja olema võimeline nende täitmist tõendama (IKÜM artikkel 5 lg 2). Eelviidatud põhimõtete juurde kuulub ka vastutava töötleja kohustus töödelda isikuandmeid viisil, mis tagab isikuandmete asjakohase turvalisuse, sealhulgas kaitseb loata või ebaseadusliku töötlemise eest ning juhusliku kaotamise, hävitamise või kahjustumise eest, kasutades asjakohaseid tehnilisi või korralduslikke meetmeid („usaldusväärsus ja konfidentsiaalsus“, IKÜM art 5 lg 1 p f).

Kokkuvõtvalt selgitame, et isikuandmete töötlemisel peab eelkõige jälgima kõige tavapärasemaid turvameetmeid. Näiteks tuleb teha nii, et andmed ei jõuaks õigustamata isikute kätte (igasugused andmelekked, mis tulenevad ebapiisava turvalisega süsteemidest, õigustamata edastamised vms). Teadma peab, et vastutus võimalike andmekaitsete rikkumiste puhul lasub eelkõige vastutaval andmetöötlejal, mistõttu peabki tõlgendama osapoolte vahelist kokkulepet ning järgima seda.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist-konsultant
peadirektori volitusel